

SOLIDAGRO

Jaaroverzicht 2022

bpost
PB-PP | B-00043
BELGIE(N)-BELGIQUE

Margarita Alvarad van boerinnenorganisatie
Bartolina Sisa (Totorá, Bolivia)
© Gonzalo Garcés

SOLIDAGRO
Recht op voedsel wereldwijd!

Voorwoord

Beste partner en sympathisant,

De oorlog in Oekraïne en de klimaatopwarming namen in het jaar 2022 een centrale plaats in. De blokkering van graanexport uit Oekraïne dreef de voedselprijzen wereldwijd de hoogte in. Tegelijk zagen we confronterende beelden van droogte, overstromingen, orkanen... Het zijn kwetsbare landen die de grootste gevolgen dragen van deze crisissen. De kloof tussen rijke en arme landen is nu zo'n 25 procent groter dan dat het geval zou zijn geweest zonder klimaatverandering.

Als veerkrachtig alternatief voor het huidige voedselsysteem promoten Solidagro en haar partners agro-ecologische landbouw. We pleiten voor een voedselproductie die minder afhankelijk is van externe middelen zoals pesticiden en dure kunstmeststoffen, voor een voedselsysteem dat minder export-georiënteerd is en minder afhankelijk van import. Agro-ecologie remt bovendien de klimaatverandering af en beperkt de (dure) gevolgen ervan.

In 2022 startte Solidagro met FIAN Belgium, Quinoa en Viva Salud een vijfjarenprogramma. De focus is daarin verschoven van de rechtenbenadering, die we uiteraard blijven hanteren, naar agro-ecologie. In de plattelandsgemeenten en uitzonderlijk ook de (voor)steden waar onze partners werken, ondersteunen we de overgang naar of versterking van agro-ecologische landbouw. Uiteindelijk wordt agro-ecologie een hefboom voor economische ontwikkeling en voor meer vruchtbaarheid en biodiversiteit van het landbouwecosysteem.

Dit waren enkele hoogtepunten uit de grote waaier aan activiteiten van 2022: in Burkina Faso promootten de partners een systeem van verbeterde houtoventjes, waarmee veel brandhout en CO₂-uitstoot werd uitgespaard. In de Filipijnen studeerden 25 jonge landbouwers af in agro-ecologische technieken op de Bicol Farmers School. Tegelijk hadden we aandacht voor beleidswerk, met grote stappen vooruit in Bolivia. Zo keurde de gemeente Totorá, na een participatief proces omkaderd door onze partner Agrecol, een wet goed om de kwaliteit van voedsel te garanderen.

In België stelden we tijdens de campagne Iedereen Klimaatheid vijf stemmen van onze werking voor en schreven we een open brief aan Milieuminister Zakia Khattabi. In de brief, die meer dan 400 van jullie ondertekenden, eisten we om agro-ecologie hoger op de agenda van de Klimaatop in Egypte te zetten. De Klimaatop was teleurstellend voor de globale agro-ecologische beweging, maar we zijn fier op onze gemotiveerde achterban. In september 2023 starten we een nieuwe campagne, die niet langer focust op de Klimaatop.

Graag dank ik iedereen die het voorbije jaar zijn steentje bijdroeg aan onze werking. Als medewerker, vrijwilliger of sympathisant. We werken samen aan een betere wereld, waar eenieder toegang heeft tot voldoende voedsel en water. Samen maken we het verschil!

Paul Verbeke,

Voorzitter Solidagro

Inhoud

4 Wat doet Solidagro?

5 Onze missie

6 Structurele verandering via beleidswerk

7 Een frisse wind door Solidagro

8 België

10 Bolivia

11 Burkina Faso

12 De Filipijnen

13 Mali

14 Palestina

15 Senegal

16 2022 in cijfers

18 Vooruitblik

Wat doet Solidagro?

Solidagro zet zich in voor landbouwgemeenschappen om op te komen voor het recht op voedsel en water via duurzame ecologische landbouw. In de keten van productie tot consumptie overtuigen we in België en zes partnerlanden organisaties en burgers om over te schakelen op agro-ecologie. In partnerschap versterken we bewegingen die opkomen voor agro-ecologie en pleiten we bij overheden om beleid te voeren dat voedselsoevereiniteit beschermt en agro-ecologie bevordert.

Wat is agro-ecologie?

Er is geen universele definitie van het begrip agro-ecologie. Het is eerder een set richtingwijzers op weg naar een klimaatbestendig en eerlijk voedselsysteem. Voor Solidagro is agro-ecologie de beweging, praktijk en wetenschap van hoe landbouw en milieu elkaar kunnen versterken op een duurzame manier. Daarnaast moeten volgens agro-ecologie landbouwers autonoom keuzes kunnen maken en een eerlijke vergoeding krijgen voor hun werk.

Onze projecten

Samen met boeren- en boerinnenorganisaties en lokale partners werken we in onze partnerlanden aan concrete oplossingen via:

- Het ondersteunen van initiatieven zoals de aanleg van groentetuinen, waterputten, irrigatiesystemen, zaadbanken en de introductie van aangepaste teelten
- Het ondersteunen van regionale en nationale netwerken die het draagvlak versterken van een agro-ecologisch voedselsysteem bij boeren, burgers en beleidsmakers
- Het stimuleren van de oprichting van boerenorganisaties, met sterke leiders en leidsters, om samen te werken aan voedselzekerheid en om politieke veranderingen af te dwingen
- Het aanmoedigen van het opzetten van coöperaties, zodat landbouwers bijvoorbeeld samen materiaal kunnen aankopen (zaden, meststoffen, machines) of de oogst verkopen
- Het uitbouwen van demonstratieboerderijen waar boeren en hun organisaties opleiding en ondersteuning krijgen rond duurzame bemestingstechnieken, groenteteelt, gezonde voeding of het zakelijk runnen van een landbouwbedrijf of coöperatie.

Vanuit deze ervaringen willen we bijdragen aan een grotere internationale solidariteit in België. Daarom zet Solidagro in op interculturele uitwisselingen voor jongeren en mobilisering in functie van agro-ecologie. Verder bieden we een globaler perspectief aan de Belgische netwerken die actief zijn in de agro-ecologische transitie, zoals Voedsel Anders en de Coalitie tegen Honger.

Margarita Alvarad is algemeen secretaris van de boerinnenorganisatie Bartolina Sisa in de gemeente Totora. Ze werkt mee aan een onderzoek van onze partner Agrecol over tarwe-soorten en organische meststoffen en bestrijdingsmiddelen. Fotograaf: Gonzalo Garces, 8 februari 2023.

Integriteit

Solidagro zet in op integriteit via haar gedragscode die alle binnen- en buitenlandse medewerkers, vrijwilligers en partners hebben ondertekend. Je kan deze gedragscode nalezen onderaan op www.solidagro.be. In het team zetten een integriteitsverantwoordelijke (Tim De Roeck), raadgever integriteit (Elisa Tondeleir) en twee klachtenmanagers (Paul Verbeke en Birgit De Clerck) zich in voor een gezonde en transparante organisatie.

In 2022 zijn geen klachten ingediend bij het meldpunt integriteit van Solidagro. Je kan een klacht indienen onderaan op www.solidagro.be via 'Contacteer ons'.

Onze missie

Solidagro komt op voor

- Het recht op voedsel voor iedereen
- Het recht van volkeren en staten om autonoom hun voedsel- en landbouwbeleid te bepalen.

We ondersteunen

Partnerorganisaties, basisbewegingen en verenigde boeren en boerinnen in België, Bolivia, Burkina Faso, de Filipijnen, Mali, Palestina en Senegal.

Samen met tal van lokale partners doen we aan

- Capaciteitsversterking van burgers en boeren op institutioneel vlak in de administratie, het personeelsbeleid en de financiering
- Capaciteitsversterking op inhoudelijk vlak via de opvolging van de programma's, technische versterking en procesondersteuning
- Het faciliteren van uitwisseling, samenwerking en beleidsbeïnvloeding
- Verhoging en verduurzaming van de voedselproductie met het oog op economische verzelfstandiging
- Sensibilisering over de globale samenhang van de voedsel- en landbouwproblematiek
- Lobbywerk voor meer fondsen en politiek draagvlak voor internationale solidariteit.

Onze manier van werken wordt gekenmerkt door

- Verbondenheid en gelijkwaardigheid
- Wederzijds respect, uitwisseling en dialoog.

Structurele verandering via beleidswerk

In 2022 beslisten we over de beleidsthema's voor de komende vijf jaar. De thema's gender, klimaat en dekolonisatie hebben alle een link met agro-ecologie. Het doel van ons beleidswerk, zowel in België als in de partnerlanden, is om het belang van agro-ecologie bij de bevoegde politici te benadrukken en werkpunten gelinkt aan agro-ecologie te laten omzetten in wetten of andere regelgeving.

Iedereen Klimaatheld

Onze najaarscampagne Iedereen Klimaatheld legde de link tussen agro-ecologie en klimaat. Vooruitkijkend naar de Klimaatop in november 2022, schreven we met de inbreng van onze partnerlanden beleidsaanbevelingen voor de afgevaardigde, Belgisch minister van Klimaat Zakia Khattabi. In een open brief aan minister Khattabi eisten we ook om agro-ecologie hoog op de agenda te plaatsen tijdens de onderhandelingen op COP27.

De actie had een beperkte politieke impact en in het algemeen was de globale agro-ecologische beweging na de Klimaatop teleurgesteld. Voor de campagne van 2023 zullen we een andere aanpak hanteren die niet langer toewerkt naar de Klimaatop, maar die gericht is naar onze partners en achterban en op het verbreden van de kennis over agro-ecologie en klimaat.

Netwerken

Binnen Voedsel Anders richten wij ons op het internationale aspect van agro-ecologie. In de Coalitie tegen de Honger zijn we actief in twee werkgroepen. De politieke werkgroep had contact met minister van Ontwikkelingssamenwerking Meryame Kitir en Joke Bosteels van haar kabinet, om agro-ecologie te integreren in het beleid. De werkgroep duurzame voedselsystemen werkt aan langetermijnprojecten, zoals het verbeteren van samenhangend beleid rond biodiversiteit, migratie, klimaat, gender en waardig werk.

De Klimaatop of COP27.
Foto door Ministry of Environment, Rwanda

Beleidswerk in onze partnerlanden

Ook in de partnerlanden werken we aan wettelijke kaders voor agro-ecologie. We vertrekken daarbij altijd bottom up, bij boerenorganisaties of burgers. Hun inzet bepaalt de focus van het beleidswerk.

- In 2022 keurden drie gemeentes na een proces begeleid door onze partners belangrijke wetten goed die voedselzekerheid zullen bevorderen. Aiquile keurde een wet goed over waterwinning en bescherming van waterbronnen, Totoro een wet over voedselzekerheid en Pojo een wet over duurzaam waterbeheer. Ons programma zal de implementatie van deze wetten in 2023 ondersteunen.
- In de Filipijnen heeft het nationale netwerk Agroecology X, dat we ondersteunen via onze partner MASIPAG, in 2022 een agenda opgesteld met 8 actiepunten voor een duurzaam voedselsysteem. Ze delen die via evenementen, sociale media en lobby-inspanningen. Ze schreven ook een open brief aan de afgevaardigden van de COP27 om agro-ecologie op de agenda te krijgen. Daarnaast zetten ze zich in tegen gmo's zoals 'golden rice' en betrekken ze lokale overheden bij het Participatory Guarantee System voor de certificering van kleine biologische boeren. Deze inspanningen dragen bij aan duurzame voedselproductie en plattelandsontwikkeling in de Filipijnen.

Om trots op te zijn

490 burgers en **29** organisaties ondertekenden onze open brief aan minister Zakia Khattabi

Workshop tijdens de Solidagroweek

Een frisse wind door Solidagro

Solidagro bestaat dankzij een internationaal team, dat werkt in zeven landen. Om het grote potentieel van zo'n diverse groep te benutten, kwamen we in 2022 tot een nieuwe structuur waarbij er meer overleg is tussen alle landen. Ook kwamen we tijdens de Solidagroweek samen met een groot deel van het internationale team om actief keuzes te maken voor de toekomst.

Voedselzekerheid is voor iedereen belangrijk. We kunnen enkel oplossingen vinden wanneer we internationale uitdagingen over alle landen heen gemeenschappelijk aanpakken. Daarom hebben we in 2022 een internationale programmadienst opgericht, samengesteld uit de programmabeheerders¹ van het hoofdkantoor en de landenvertegenwoordigers² van de landen waar Solidagro actief is.

Door de nieuwe structuur nemen de internationale teams directer deel aan strategische keuzes en beleidsbeslissingen en kunnen we beter garanderen dat beslissingen internationaal gedragen zijn. We geloven dat we zo met meer zorg en aandacht voor lokale dynamieken kunnen inspelen op vragen en verder kunnen groeien naar een evenwaardige samenwerking.

1. Onze drie programmabeheerders doen de algemene opvolging van de projecten van onze partners die kaderen binnen ons meerjarenprogramma en onderhouden nauwe contacten met onze donoren.

2. Onze vier landenvertegenwoordigers sturen vanuit lokale kantoren in de partnerlanden het programma in hun land aan. Ze zetten de algemene strategie van Solidagro om in een lokale strategie en programma's, ontwikkelen samenwerking met lokale partners, doen de dagelijkse opvolging van de uitvoering van de programma's en vertegenwoordigen Solidagro in lokale netwerken en tegenover de lokale autoriteiten.

Samen beleid voeren in de Solidagroweek

Na twee jaar coronacrisis was het team opgetogen opnieuw samen te kunnen komen tijdens de Solidagroweek. Die ging door in november in de Oude Abdij van Drongen met de medewerkers actief in België en de landenvertegenwoordigers. We stonden stil bij de evoluties in Solidagro de laatste jaren en maakten enkele strategische keuzes, zoals:

- We gaan internationaal samenwerken aan onze jaarlijkse campagne.
- We gaan onze werking in België duidelijker bepalen in het internationale kader.
- We willen meer samenwerking tussen de internationale teamleden, onder andere via kennisbeheer en vormingen.
- De medewerkers in België zullen de komende jaren ervaring opdoen over de werking van de internationale partners door deelname aan een werkbezoek.
- We moeten een debat voeren over dekolonisatie met de focus op onze internationale partnerrelaties.

België

Het was een jaar vol groei voor de agro-ecologische beweging, waaraan we met de werking in België flink hebben bijgedragen. Zo gingen we in dialoog met jongeren in het hoger onderwijs, toonden De Landbouwbrigades zich solidair met lokale boeren en boerinnen en inspireerden we zoveel mogelijk burgers met onze najaarscampagne Iedereen Klimaatheid.

Met onze activiteiten in België informeren we het brede publiek over hoe ons voedselsysteem globaal samenhangt. We hebben hierbij altijd aandacht voor welke stappen burgers in eigen regio kunnen nemen op weg naar een duurzaam voedselsysteem. Dat doen we met specifieke aandacht voor jongeren.

Zo gaven we op 22 maart een gastcollege aan de richting agro- en biotechnologie op Campus Sint-Niklaas van Odisee Hogeschool. We namen de studenten mee in hoe internationale solidariteit doorheen de jaren evolueerde en wat de uitdagingen vandaag zijn. Zo kwamen de studenten in aanraking met het belang van een gedekoloniseerd voedselsysteem in onze strijd voor het recht op voedsel wereldwijd. Daarmee zetten we onze ambitie kracht bij om agro-ecologie binnen het kader van de rechtenbenadering een zichtbare plaats te geven in soortgelijke opleidingen in heel Vlaanderen, dit in samenwerking met partners binnen de Vlaamse beweging voor agro-ecologie Voedsel Anders.

Daarnaast zetten we tijdens een internationale inspiratiedag voor studenten de samenwerking met Odisee in het voorjaar verder. We toonden de film *The Great Green Wall*, over de hoopvolle aanpak van het droogteprobleem in de Sahel-regio, en waren aanwezig met een inspiratiestand. We spraken met zo'n 160 studenten die zicht kregen op verschillende vormen van engagement die ze tijdens of na hun studie kunnen opnemen.

In de lente zetten we onze schouders onder Picknick Plein Public, samen met Oxfam Wereldwinkel Sint-Niklaas, Broederlijk Delen en Stad Sint-Niklaas. Het was een succesvolle editie met meer dan 300 deelnemers, vooral studenten van de middelbare school, die genoten van een duurzame lunch. Refu Interim schakelde Palestijnse vrijwilligers in om samen met ons overheerlijke humus te maken. We blijven op deze manier de kaart trekken van cocreatie met lokale verenigingen in onze thuisstad.

Picknick Plein Public

De Ballonloop

Activiteiten zoals Picknick Plein Public en de inspiratiedagen in het hoger onderwijs tonen dat jongeren aansluiting vinden bij de agro-ecologische beweging. Met onze specifieke aandacht voor jongeren maken we de consumenten van vandaag en de landbouwers en beleidsmakers van de toekomst wegwijs in duurzame alternatieven voor ons huidige industriële voedselsysteem.

Een warm hart voor boerinnen wereldwijd

Op 8 maart, Internationale Vrouwendag, vormden we met zo'n 20 organisaties een boerinnenblok op de vrouwenmars in Brussel. De rol van vrouwen in de landbouw is ondergewaardeerd en een kwart van de bevolking in rurale gebieden bestaat uit vrouwen voor wie landbouw de voornaamste bron van inkomen is. Toch hebben ze minder toegang dan mannen tot middelen en diensten die nodig zijn voor een productief landbouwsysteem. Samen met onze partners werken we dagelijks met aandacht voor dat ongelijke genderevenwicht.

De actieve burger

Zo'n vijftig brigadisten van De Landbouwbrigades toonden dat de tweedeling tussen landbouwers en burgers zoals we die nu kennen anders kan. De Landbouwbrigades organiseerden twintig meewerkdagen in de regio's Waas en Dender, de Vlaamse Ardennen en Gent. Tijdens zo'n meewerkdag krijgen de deelnemers een rondleiding op een landbouwbedrijf, gekoppeld aan een werksessie op het veld en een verdiepend infomoment over agro-ecologie.

De Landbouwbrigades

Via De Landbouwbrigades, een initiatief dat we samen met FIAN en Wervel ondersteunen, versterken we de band tussen duurzame producenten en duurzame consumenten of 'eters'. Zo leren eters producenten in eigen regio kennen, wat zorgt voor een beter begrip van de hedendaagse uitdagingen van de landbouw.

Dat onze rol als burgers om het voedselsysteem te veranderen nog verder kan gaan, bewezen we op 3 mei tijdens een veelbekeken webinar van Kiemkracht, de webinarreeks van Voedsel Anders en Velt. Onder de titel 'Kiemkracht voor het volk: voedselstrategieën & lokale burgerinitiatieven' kwamen burgerinitiatieven uit heel Vlaanderen aan het woord die werken rond commons (publiek eigendom) en de bottom-up ontwikkeling van lokale voedselstrategieën. Er is meer mogelijk dan je denkt!

Je hebt actieve burgers en je hebt superactieve of sportieve burgers. Van die laatste hebben we er twintig in onze nabije achterban: onze Ballonlopers. Tijdens het festival Villa Pace in Sint-Niklaas wandelden, *wheelden* of liepen ze mee met de Ballonloop om geld in te zamelen voor onze partners. Ook verschillende collega's liepen mee. Bedankt iedereen! We zamelden 4855 euro en ontelbaar veel motivatie in!

Eerste campagne krijgt veel steun

Nog op Villa Pace lanceerden we de campagne Iedereen Klimaatheid. Daarin stonden vijf straffe boeren, burgers en activisten centraal die representeren waarvoor Solidagro staat en die dagelijks omgaan met de klimaatverandering. We riepen jullie allemaal op om ook een kleine actie te ondernemen en zo ook klimaatheid te worden.

In onze campagne toonden we dat agro-ecologie een voedselsysteem creëert dat minder koolstof uitstoot, bijdraagt aan het behoud van biodiversiteit en de positie versterkt van kwetsbare groepen zoals inheemse volkeren, jongeren en vrouwen in landbouwgemeenschappen. Jullie ondertekenden 472 keer onze open brief aan federaal minister van Klimaat en Duurzame Ontwikkeling Zakia Khattabi. Daarin eisten we een hogere plek voor agro-ecologie op de agenda van de Klimaatop in Sharm-el-Sheikh. Bovendien kregen we de steun van 18 academici en 29 Belgische organisaties uit het brede middenveld. Een succes!

Filmfestival blijft groeien

We sloten 2022 af met de vertoning van *The Great Green Wall* tijdens Food.Film.Fest. Dit filmfestival van Voedsel Anders bracht voorstellingen van prikkelende films over voedselsystemen in meer dan honderd locaties verspreid over Vlaanderen en Nederland. Onze bewegingsmedewerker Rebekka Eschauzier zette samen met een kleine werkgroep binnen het netwerk Voedsel Anders haar schouders onder deze grote onderneming.

Op onze voorstelling waren collega's Alain Traoré en Doudou Diallo te gast, de landenvertegenwoordigers voor respectievelijk Burkina Faso/Mali en Senegal. Na de film gingen we met hen in gesprek over de landbouwsituatie op het terrein, met aandacht voor oplossingen voor de droogte in de Sahel-regio, die we zo mooi in beeld zagen in de film. In 2023 gaat Food.Film.Fest in heel Vlaanderen door van 10 november tot 10 december. Save the date!

Om trots op te zijn

1352

mensen namen deel aan onze activiteiten

35

vrijwilligers waren actief in onze werking

Bolivia

Solidagro maakte in 2022 een frisse start met Agrecol Andes, onze partner sinds 2011, en de nieuwe partners CENDA en Gaia Pacha. We werken verder in de rurale Cono Sur-regio, maar leggen ook nieuwe accenten met aandacht voor agro-ecologie in de stadsrand en meer betrokkenheid van jongeren. Op nationaal niveau ondersteunen we de Movimiento Agroecológico Boliviano (MAB) om zo de wereldwijde agro-ecologische beweging te doen groeien.

In 2022 zetten we grote stappen met de goedkeuring van twee gemeentelijke wetten in de Cono Sur-regio. De wet voor de bescherming van waterwingebieden in Aiquile kwam er met de steun van INCCA, partner in het programma 2017-2021. De wet in Totora rond voedselzekerheid kwam tot stand met de steun van Agrecol.

“Voor de goedkeuring van de wet hebben we verschillende workshops gehad en twee gemeentelijke voedseltoppen. De wet komt ten goede aan onze dorpen door de verbeterde voeding, met name voor onze kinderen.”

Idalia Pinto
boerinnenorganisatie Totora

Voor de uitwerking van de wetsvoorstellen richtten de partners in Aiquile en Totora beleidswerkgroepen op met vertegenwoordigers uit de landbouw, gezondheidszorg, het onderwijs en waterbeheer. Ook vrouwenorganisaties namen actief deel. Voor een breed draagvlak organiseerden de gemeenten voedsel- en watertops als sociale basis voor de wetsvoorstellen. De gemeenteraden waren al in een vroeg stadium betrokken, wat de goedkeuring van de wetsvoorstellen bevorderde. De komende jaren zal Agrecol de gemeenten ondersteunen om de wetten uit te voeren.

Beweging richting de stad

Met de nieuwe partners CENDA en Gaia Pacha werken we voor het eerst ook in stedelijk gebied. Zo volgt Solidagro deels de beweging (vooral van jongeren) van het platteland naar de stad. CENDA werkt in Sacaba, een voorstad van de stad Cochabamba. Sacaba kampt met onder meer toenemende druk op haar waterreserves en watervervuiling. Anderzijds hebben de boeren en boerinnen er in Cochabamba een groot potentieel van consumenten.

CENDA is in 2022 begonnen met sensibilisering en capaciteitsversterking rond agro-ecologie en bescherming van water. Zowel de boerenorganisatie, de verenigde irrigatiewerkers, de lokale overheid als de scholen van Sacaba waren daarbij betrokken. Tegelijk richt CENDA zich op jongeren met het nationale jongerenplatform voor de bescherming van water en bodem (REDAT). In REDAT zitten 39 jongeren uit de departementen Cochabamba, Santa Cruz en Oruro.

Gaia Pacha richt zich specifiek op jongeren in en rond de metro-pool Cochabamba, die uit zeven gemeenten bestaat. De organisatie werkte in 2022 aan milieueducatie met een basisschool en een middelbare school van de gemeente Santivañez en aan de versterking van vijf jongerenorganisaties die actief zijn rond milieu, klimaatverandering en agro-ecologie.

Goedkeuring van de wet voor voedselzekerheid in Totora

Om trots op te zijn

73

biologische landbouwers verkochten hun teelten op lokale markten

58

lidorganisaties maken deel uit van Movimiento Agroecológico Boliviano

Burkina Faso

Door twee staatsgrepen in de loop van 2022 is de sociale, politieke en veiligheidssituatie in Burkina Faso verder achteruit gegaan. Terroristische aanslagen in het noorden van het land zorgden intussen voor meer dan 1.500.000 binnenlandse vluchtelingen. De ontevredenheid van de bevolking tegenover het politiek bewind is groot en zal waarschijnlijk verergeren door het aanhoudende conflict.

In Burkina Faso werken we samen met vier lokale partners: AMUS (Association les Mains Unies du Sahel), APEDR (Association pour la Protection de l'Environnement et le Développement Rural), ASK (Association Song Koaadba) en Pag-La-Yiri. We zijn actief in vijftig plattelandsdorpen in de regio's Centre-Ouest, Nord, Plateau-Central en Centre-Est, waar we samen met boeren- en boerinnenorganisaties en lokale overheden agro-ecologische landbouw promoten.

Onze partners zijn niet actief in het uiterste noorden van het land, waar het momenteel onrustig is, maar ze ondervinden wel impact van de situatie. Zo focust de overheid momenteel op de oorlog tegen het terrorisme, terwijl de bevolking eten nodig heeft. Ons programma draagt bij aan dat recht op voedsel. Daarnaast vangen enkele gemeenten waar onze partners actief zijn vluchtelingen op. De vluchtelingen krijgen waar mogelijk een tijdelijk onderkomen en een perceel landbouwgrond. Onze partners betrekken hen bij de activiteiten om hen mee op te nemen in de gemeenschap.

Tegelijk zetten we onze projecten, zoals vormingen, voor de gemeenschappen ter plaatse verder via boerenorganisaties en coöperatieven, om de agro-ecologische overgang van hun landbouwproductiesystemen op gang te brengen.

Bezoek aan Nandiala

De start van het nieuwe vijfjarenprogramma was een goede aanleiding voor een bezoek van de Belgische programmabeheerder voor West-Afrika Lien Verstraete en de programmacoördinator Pascal Van Driessche aan de werkingsgebieden van de partners. Een van hen is AMUS, een gevestigde waarde op het domein van voedselzekerheid, en gespecialiseerd in water, hygiëne en sanitatie. AMUS begeleidt basisorganisaties in die domeinen en ondersteunt hen op landbouwtechnisch vlak. De organisatie is onder andere actief in de gemeente Nandiala, waar het boerenorganisaties begeleidt in de groenten-, kippen-, graan- en visteelt.

We zagen dat de activiteiten met veel enthousiasme gestart zijn en zijn hoopvol voor het verdere verloop van het programma rond agro-ecologie.

AMUS maakt deel uit van het comité dat de plannen van de gemeente Nandiala voor de komende vijf jaren opstelt. De organisatie stelde een visie voor de gemeente voor, die het comité overnam. AMUS wil tegen 2027 van Nandiala “een opkomende gemeente in vrede maken, met integratie van alle ontwikkelingssectoren”. De organisatie onderstreept daarbij het belang van voedselzekerheid via duurzame voedsel- en productiesystemen op basis van agro-ecologie.

Bezoek aan Nandiala met Solidagro, onze partner AMUS en de burgemeester van Nandiala, Aminata Diallo

“Verandering is het kernwoord van het huidige programma. We werken toe naar een positieve verandering, niet alleen op het terrein maar ook in de mindset van alle betrokkenen!”

Alain Traoré
landenvertegenwoordiger Burkina Faso

Om trots op te zijn

Burkina Faso zette in 2022 grote stappen naar een agro-ecologisch systeem, met een nationale wet en plannen voor de transitie naar een meer duurzame landbouwsysteem met respect voor de natuur. Solidagro en haar partners ijveren mee voor de toepassing van deze wetteksten en de uitvoering van de nationale plannen.

De Filipijnen

Onze Filipijnse partners maakten in 2022 opnieuw een uitdagend jaar door. Niet alleen waren de gevolgen van de coronapandemie en de oorlog in Oekraïne voelbaar, ook op politiek vlak bleef de situatie instabiel. Marcos Jr., zoon van voormalig dictator Ferdinand Marcos, werd verkozen tot president en middenveldorganisaties voelden de onderdrukking toenemen. Toch bleven onze partners gemotiveerd en ligt de uitvoering van ons gezamenlijke programma goed op koers.

Met de verkiezing van Marcos Jr. werden middenveldorganisaties in toenemende mate het slachtoffer van intimidaties, valse beschuldigingen en geweld. Dat maakte het voor onze partners moeilijk om op te komen voor de belangen van de gemeenschappen of om contact te leggen met de lokale overheden. Bovendien eigde Marcos Jr. zich de landbouwportefeuille toe en voerde hij een landbouw- en voedselbeleid dat sterk is gericht op technologie en winst, vaak ten koste van de armere bevolking en een duurzame productie. De kwestie van de 'golden rice' illustreert dat goed: de overheid moedigt de productie en consumptie aan van een kunstmatige rijstsoort waar kleine boeren die aan organische landbouw doen nauwelijks mee kunnen concurreren.

De Bicol Farmers School in Lacnog © CCNCI

Actief leren over agro-ecologie

In die context startten we in 2022 met onze Filipijnse partners (CCNCI – Climate Change Network for Community-based Initiatives, CDPC – Center for Development Programs in the Cordillera, MASIPAG en PNFSP – Philippine Network of Food Security Programmes) een nieuwe strategie voor meer agro-ecologie en voedselsoevereiniteit. Door middel van leerboerderijen leiden de partners kleinschalige landbouwers op in agro-ecologische praktijken en motiveren ze hen om autonoom aan landbouw te doen zonder te gaan lenen bij multinationals voor zaaigoed, meststof en pesticiden. Alle partners hebben één of meerdere trainingen georganiseerd of ondersteund. De landbouwers verspreiden achteraf de kennis in hun eigen gemeenschappen.

Lokale impact

Onze partners zetten, ondanks de moeilijke context, sterk in op beleidsbeïnvloeding van lokale overheden. Zo betrokken ze in verschillende barangays (kleinste politieke eenheid in de Filipijnen) lokale ambtenaren en burgemeesters bij de leerboerderijen. Verder brachten ze thema's onder de aandacht bij lokale overheden zoals politieke participatie (MASIPAG, PNFSP), de aanpassing aan en beperking van de klimaatverandering (CCNCI) en het verzet van gemeenschappen tegen een megadamproject in de Saltan River in de Cordillera (CDPC).

Tot slot organiseerden onze partners agro-ecologische beurzen, waarbij boeren en hun belangenorganisaties stands opzetten om hun biologische producten en technologieën te promoten, de lokale voedselproductie te ondersteunen en de huidige voedsel- en landbouwsituatie te hervormen.

"Ik was uitgenodigd om de Bicol Farmers School-training over agro-ecologie te volgen. Ik heb zoveel geleerd en ben erg opgewonden om dit allemaal toe te passen in mijn barangay. Met de tools van CCNCI kan ik andere boeren leren om compost en natuurlijke bestrijdingsmiddelen te maken."

Jay (24), afgestudeerd aan de Bicol Farmers School in 2022

Om trots op te zijn

384

families stapten over op agro-ecologische praktijken

25

nieuwe overheidsambtenaren steunden de gemeenschappen in het programma

Mali

De veiligheidssituatie heeft in 2022 opnieuw de context van de uitvoering van ons programma getekend. Zo verslechterden de diplomatieke betrekkingen van Mali met de Economische Gemeenschap van West-Afrikaanse Staten (ECOWAS) en de internationale gemeenschap aanzienlijk. Frankrijk beëindigde alle samenwerkingsvormen met Mali, waardoor veel organisaties geen steun meer kregen. Wat zijn de gevolgen voor de samenwerkingen met andere EU-landen? De lokale partners en het team van Solidagro volgen de situatie op de voet en passen zich aan.

Het programma is ondanks de complexe situatie goed van start gegaan. Samen met de Britse ngo WaterAid, onze partner sinds 2005, zetten we vooral in op het informeren en opleiden van de plattelandsbevolking (zowel schoolgaande jeugd als volwassenen) in de regio Ségou rond het belang van handhygiëne, het onderhoud van familiale toiletten en waterputten en het belang van hygiëne bij voedselbereiding. In 2023 zullen we waar mogelijk agro-ecologie aan de vormingen toevoegen.

Een hoogtepunt was de tiendaagse vorming in agro-ecologie georganiseerd door onze landenvertegenwoordiger Alain Traoré en een lokale consulent. De technische teams van de partners verdiepten zich verder in agro-ecologische technieken en praktijken. Daardoor kunnen zij op hun beurt leden van boerenorganisaties opleiden en hen ondersteunen bij de toepassing van de technieken op hun velden.

Verder dragen ook demonstratievelden bij aan de verspreiding van agro-ecologie. De betrokkenheid van de technische diensten van de gemeente is daarbij heel belangrijk.

De AFSA richt zich tot de Klimaatop

AANBEVELINGEN VOOR DE KLIMAATOP

1. Neem de agro-ecologische transitie op in de nationale plannen die jullie voorstellen op de Klimaatop
2. Voorzie meer klimaatfinanciering voor landbouwers
3. Betrek kleine Afrikaanse producenten bij de klimaatonderhandelingen
4. Wees alert voor valse oplossingen voor de Afrikaanse voedselsystemen
5. Pas het actieplan toe rond gendergelijkheid
6. Betrek kinderen en jongeren bij de klimaatacties en meer specifiek bij de agro-ecologische transitie

Verenigd Afrika kiest voor agro-ecologie

In oktober kregen we goed nieuws van de Alliance for Food Sovereignty in Africa (AFSA), dat meer dan dertig maatschappelijke groepen telt met leden uit vijftig Afrikaanse landen. De AFSA schaarst zich achter de missie om Afrikaanse landbouw agro-ecologisch te maken en formuleerde naar aanleiding van de Klimaatop in november (COP27) zes beleidsaanbevelingen. Deze sloten nauw aan bij de aanbevelingen die we in België formuleerden voor de campagne ledereen Klimaatheid en maken duidelijk hoe nauw verbonden onze werkingen in België en Mali – soms onbewust – zijn.

Million Belay, algemeen coördinator van de AFSA, nodigde alle Afrikaanse landen uit om samen te werken om de aanbevelingen te verdedigen tijdens de COP27 en in de toekomst. Belay: "We weten dat klimaatverandering een effect zal blijven hebben op de prijzen van voedingsmiddelen. Het zal een impact hebben op het leven van de vissers, de landbouwers en de veetelers."

Om trots op te zijn

Sinds 2022 werken we in Mali samen met Terre Douce d'Afrique (TDA), een ambitieuze organisatie die in haar missie vrede en voedselzekerheid onderstreept. Net als de partners GAAS-Mali en ARAFD werkt TDA op het terrein met boeren- en boerinnengemeenschappen. We merken een fijne dynamiek tussen de partners bij het delen van ervaringen en samen kennis opdoen over agro-ecologie.

Palestina

Israël liet in de loop van 2022 verschillende organisaties, waaronder Bisan, op een lijst van terroristische organisaties zetten. De verdenking van terrorisme is een drogreden om vzw's te onderdrukken: sommige internationale donoren namen afstand en de normale werking van de vzw's moest plaatsmaken voor de verdediging tegen de aanklachten. Dat was ook zo voor Bisan. De opstart van het programma begon pas echt in juni 2022, na de goedkeuring van de Belgische overheid (meer bepaald door DGD of de Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking) en de opstart van nieuwe medewerkers.

"De uitdaging is groot, want voor kleinere Palestijnse landbouwers is toegang tot water, grond, zaden of afzetmarkten – basisvoorwaarden voor een agro-ecologisch voedselsysteem – beperkt."

Pascal Van Driessche
programmacoördinator Solidagro

Toch zetten we al belangrijke stappen, zoals het aangaan van samenwerkingen met het Palestinian Agroecological Forum (PAF), dat Bisan zal ondersteunen met zijn expertise, en Palestine Technical University-Kadoorie. Met de universiteit zullen we in de komende jaren een leerboerderij starten waar landbouwstudenten agro-ecologische trainingen kunnen volgen. Net als in de Filipijnen en West-Afrika zullen studenten en landbouwers er kennis delen om agro-ecologie te verspreiden in hun eigen gemeenschappen.

Gemeenschapswerk

Het programma is naast op duurzame landbouw gericht op gemeenschapsontwikkeling. Het versterkt de veerkracht van Palestijnse boeren en gemeenschappen, bevordert voedselsoevereiniteit en biedt nieuwe werkgelegenheden. Door lokale productie te stimuleren en afhankelijkheid van externe bronnen te verminderen, willen we bijdragen aan een duurzame en rechtvaardige landbouwtoekomst in Palestina. Meer specifiek zullen we werkloze jongeren (40% van de burgers jonger dan 25 jaar is werkloos) en vrouwen betrekken.

Bezoek van Solidagro aan de site van Palestine Technical University-Kadoorie, waar de leerboerderij zal komen

Met het programma dragen we bij tot een actieve betrokkenheid van individuen en gemeenschappen in voedselsoevereiniteit en ondersteunen we de vorming van de agro-ecologische beweging. Door gezamenlijke inspanningen en gerichte ondersteuning hopen we een blijvende impact te hebben op Palestijnse boeren, gemeenschappen en de toekomst van de landbouw.

Om trots op te zijn

In Palestina is zelfs landbouw zo politiek geladen dat agro-ecologie een daad van verzet wordt. Ondanks deze context waar organisaties vechten voor hun bestaansrecht, begint de basis voor een agro-ecologische beweging vorm te krijgen door het PAF en de Palestine Technical University-Kadoorie. Mede met de steun van Solidagro kunnen experts in agro-ecologie elkaar via deze netwerken vinden en helpen in het verstevigen van de beweging.

Senegal

In 2022 startten we een nieuw programma met onze trouwe partner CNCR en de nieuwe partners ANPDI en Caritas-Kaolack. Veel aandacht ging daarbij naar kennismaking, uitwisseling van strategieën en de opstart van activiteiten. Dat gebeurde in nauwe samenwerking met de gemeentelijke technische diensten, lokale overheden, bestaande netwerken en boerenorganisaties.

Als deel van het programma willen we boeren- en boerinnenorganisaties in contact brengen met netwerken die ijveren voor agro-ecologische landbouw. Als ze aangesloten zijn bij een netwerk, hebben ze toegang tot technische informatie, kunnen ze hun belangen verdedigen en kunnen ze ervaringen uitwisselen met andere Senegalese boeren- en boerinnenorganisaties.

Dankzij het nationale netwerk DyTAES (Dynamique pour une Transition Agroécologique au Sénégal), ontstaan er meer netwerken op lokaal niveau (DyTAEL). Onze partner CNCR (Conseil National de Concertation et de Coopération des Ruraux) heeft daartoe het initiatief genomen in het departement Foundiougne in het westen van Senegal. DyTAEL Foundiougne telt meer dan 40 aangesloten structuren zoals producentennetwerken, boerenorganisaties en ngo's, met in totaal 8.240 aangesloten leden.

aanpak toe via de ondersteuning van vrouwengroepen actief in de melkverwerking, door bewustmaking over lokale consumptie en door het herstellen van de geitensector in het arrondissement Toubacouta. De eerste resultaten zijn veelbelovend, mede dankzij de betrokkenheid van de ouders van de studenten. De leerlingen eten nu op school en volgen geconcentreerd de lessen. Tegelijk zijn de vrouwenverenigingen tevreden met de garantie van de nieuwe afzetmarkt.

Caritas-Kaolack, de tweede nieuwe partner, heeft veel ervaring in agro-ecologie, alfabetisering, afvalbeheer en waterbeheer op het platteland. Na het eerste jaar van samenwerken merken we dat de medewerkers graag nieuwe kennis opdoen en dat de organisatie goed verankerd is in ons werkingsgebied, de regio Fatick.

"De oprichting van DyTAEL in Foundiougne en alle uitwisselingen die daarop volgden, zijn relevant voor de agro-ecologische transitie. Wij boeren hebben die inspiratie nodig. Vaak praten mensen erover zonder te weten wat het echt betekent."

El Hadji Bitèye, voorzitter van producentennetwerk PASTEF in de gemeente Keur Samba Gueye

Risico op greenwashing

De politieke Senegalese leiders blijven kiezen voor het industriële landbouwmodel, dat wereldwijd gedomineerd wordt door multinationals. De haven van Dakar is een toegangspoort voor landbouw-inputs uit de chemische industrie, zoals meststoffen, pesticiden en gmo's. Door het groot aantal actoren in de landbouw, die pro of net contra agro-ecologie zijn, wordt de transitie naar agro-ecologie constant op de proef gesteld. Het team van Solidagro en de partners zijn alert voor greenwashing wanneer positieve resultaten worden gepresenteerd met steun van de overheid.

Nieuwe partners

Onze nieuwe partner ANPDI (Association Nationale des Programmes de Développement Intégré) startte in Toubacouta sterk met een samenwerking tussen lagere scholen, lokale vrouwengroepen, oudercomités en de lokale overheid om gezonde lunches te voorzien in de schoolkantine. Daarbij past ANPDI een geïntegreerde

Om trots op te zijn

De partners hebben een goede relatie opgebouwd met de bevolking en overheden en hebben de eerste activiteiten georganiseerd om bij te dragen aan de agro-ecologische transitie. Zo zijn tal van boerenorganisaties verenigd in een netwerk (DyTAEL) en is ANPDI gestart met gezonde schoollunches samen met lokale vrouwenverenigingen en het oudercomité.

2022 in cijfers

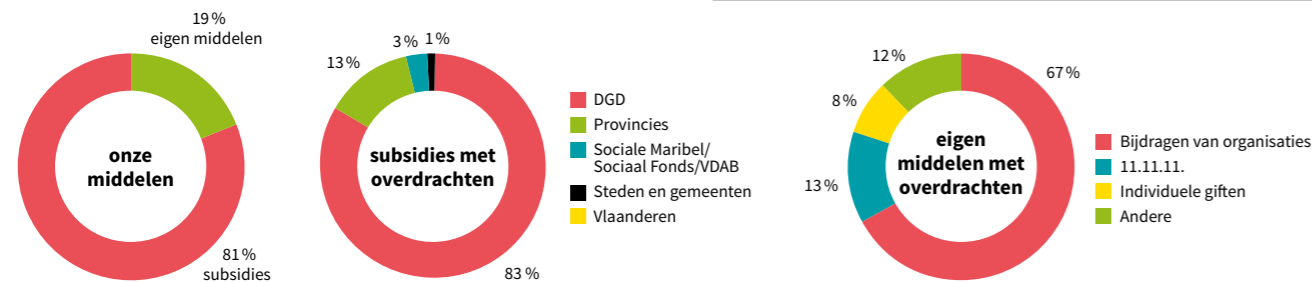
De operationele inkomsten zijn licht gedaald ten opzichte van vorig jaar (-4%), vooral door een iets tragere uitvoering van de programma's en projecten dan voorzien. De subsidiekanalen blijven stabiel. Het boekjaar sluit af met een verlies van 19.497,28 euro, als gevolg van een herstructurering.

De operationele inkomsten

81% van de inkomsten is afkomstig van subsidies. Deze bestaan hoofdzakelijk (voor 83%) uit federale middelen van de Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking (DGD) en uit middelen van de provincie Oost-Vlaanderen (voor 13%). De provincie steunt voornamelijk ontwikkelingsprojecten in de Cordillera-regio in de Filipijnen met een jaarlijks budget van 260.000 euro.

De eigen middelen vullen de overige 19% in: het gaat voornamelijk om bijdragen van stichtingen, organisaties en individuele donateurs, en inkomsten uit activiteiten en verhuur. 80% komt uit bijdragen van organisaties (inclusief 11.11.11), die zo op een structurele manier een deel van de programma's in de partnerlanden steunen.

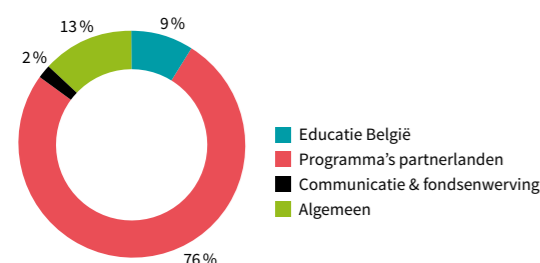
OPERATIONELE INKOMSTEN	2022	2021
SUBSIDIES	1.968.630,74	2.277.272,36
DGD	1.895.910,58	1.261.570,81
Provincies	265.424,41	321.110,22
Sociale Maribel/Sociaal Fonds/VDAB	56.970,84	41.858,68
Vlaanderen	1.120,00	0,00
Steden en gemeenten	21.886,22	24.083,57
Diverse	22.429,03	1.456,93
Overdracht projectsaldo volgend boekjaar	-302.010,20	-6.899,86
Projectsaldo vorig boekjaar	6.899,86	634.092,01
EIGEN MIDDELEN	457.543,45	254.442,91
Bijdragen van organisaties	304.773,35	113.221,18
11.11.11.	60.793,47	64.054,31
Inkomsten educatieve activiteiten	0,00	190,00
Individuele giften	35.529,27	27.307,19
Scholenacties	0,00	0,00
Inkomsten diversen	54.745,71	51.812,96
Inkomsten evenementen	56,24	552,00
Fondsenwerving	0,00	0,00
Overdracht vorig boekjaar	60.421,70	57.726,97
Overdracht naar volgend boekjaar	-58.776,29	-60.421,70
Transfers	0,00	0,00
TOTAAL	2.426.174,19	2.531.715,27

De bestemming van het geld

85% van de operationele kosten van Solidagro betreft kosten voor de programma's in partnerlanden en kosten voor de educatieve programma's in België. 15% van de totale kosten gaat naar de algemene administratie, communicatie en fondsenwerving.

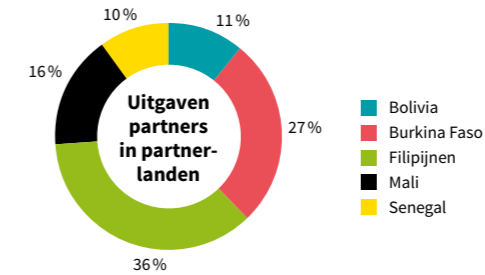
De algemene personeelskosten bevatten een herstructureringskost van 29.200 euro, de voornaamste oorzaak van het verlies van het boekjaar.

OPERATIONELE KOSTEN	2022	2021
EDUCATIE BELGIË	224.351,38	286.064,37
Werkingskosten educatie	19.560,64	46.947,59
Personeel	204.790,73	239.116,79
PROGRAMMA'S PARTNERLANDEN	1.856.309,33	1.910.651,53
Kosten in België voor programma's partnerlanden	29.919,39	11.063,67
Beheer programma's partnerlanden	24.898,11	65.301,39
Lokaal personeel en coöperanten	193.428,21	158.840,68
Personeel België	207.527,99	193.861,44
Uitgaven partners programma's partnerlanden	1.400.535,63	1.481.584,35
COMMUNICATIE & FONDSWerving	36.753,49	37.490,55
Fondsenwerving	10.758,79	8.942,83
Communicatie algemeen	138,74	8.549,80
Personeel	25.855,96	19.997,92
ALGEMEEN	322.699,87	294.884,37
Algemene werkingskosten	67.395,70	63.296,15
Afschrijvingen gebouwen, IT ea	45.824,08	44.309,04
Personeel	209.480,09	187.279,18
Voorziening DGD	0,00	0,00
TOTAAL	2.440.114,07	2.529.090,82

Naar welke partnerlanden gaat het geld?

53% van de middelen gaat naar 3 landen in West-Afrika (Burkina Faso 27%, Mali 16% en Senegal 10%), 36% gaat naar de Filipijnen en 11% naar Bolivia.

UITGAVEN PARTNERS IN PARTNERLANDEN	2022	2021
Bolivia	157.829,14	221.059,03
Burkina Faso	375.295,56	282.771,66
Filipijnen	499.979,41	642.927,79
Mali	231.553,12	174.780,04
Senegal	135.878,40	160.045,83
TOTAAL	1.400.535,63	1.481.584,35

Het resultaat

Het bedrijfsresultaat of het operationeel resultaat bedraagt -13.939,88 euro. Samen met het financieel en het uitzonderlijk resultaat sluiten we het jaar af met verlies van 19.497,28 euro. Na verrekening met de overgedragen winst van vorig jaar (4.054,28 euro) komen we op een verlies van 15.443,00 euro dat we overdragen naar het volgende jaar (zie balans).

HET RESULTAAT	2022	2021
Bedrijfsresultaat	-13.939,88	2.624,44
Financieel resultaat	-5.557,80	-1.154,15
Uitzonderlijk resultaat	0,41	0,00
TOTAAL	-19.497,28	1.470,29
Toevoeging/onttrekking reserves	0,00	1.470,29
Overgedragen resultaat	-19.497,28	0,00
TOTAAL	0,00	0,00

De balans

Het balanstotaal stijgt met 330.395 euro, hoofdzakelijk door overdracht van nog niet uitgegeven subsidies en bijdragen van organisaties. Bij de activa zien we die stijging vooral bij de diverse vorderingen op ten hoogste 1 jaar (205.569 euro) en

de liquide middelen (87.487 euro). Wat de passiva betreft is de belangrijkste verandering een stijging met 375.438 euro in over te dragen subsidies & bijdragen.

ACTIVA	2022	2021	PASSIVA	2022	2021
VASTE ACTIVA	454.765,81	467.399,40	EIGEN VERMOGEN	310.643,81	330.141,07
Immateriële vaste activa	0,00	2.904,00	Fondsen van de vereniging	28.118,54	28.118,54
Materiële vaste activa	453.278,84	462.954,14	Bestemde Fondsen	297.968,27	297.968,25
Gebouwen	452.425,71	461.247,88	Fonds projecten	136.677,30	136.677,30
Installaties, uitrusting	0,00	0,00	Sociaal Passief	161.290,97	161.290,95
Machines	0,00	0,00	Overgedragen winst (verlies)	-15.443,00	4.054,28
Informatica	0,00	0,00	SCHULDEN	1.188.445,17	838.553,27
Meubilair en kantoormaterieel	0,00	0,00	Schulden op meer dan 1 jaar	201.688,10	204.566,15
Overige materiële vaste activa	853,13	1.706,26	Kredieten Gebouwen	201.688,10	204.566,15
Financiële vaste activa	1.486,97	1.541,26	Schulden op ten hoogste 1 jaar	934.608,66	560.902,87
Borgtochten en vooruitbetalingen	1.486,97	1.541,26	Kredieten gebouwen	37.499,03	31.625,90
VLOTTENDE ACTIVA	1.044.323,17	701.294,94	Handelsschulden	70.626,28	52.001,71
Vorderingen op ten hoogste 1 jaar	297.431,95	82.545,79	Belastingen, bezoldigingen, sociale lasten	65.859,52	62.874,34
Handelsvorderingen	25.597,41	30.329,13	Terug te betalen subsidies	279.217,42	283.008,42
Te ontvangen subsidies	20.492,56	6.443,72	Over te dragen subsidies & bijdragen	398.630,12	23.192,30
Diverse vorderingen	251.341,98	45.772,94	Eigen bijdragen volgend boekjaar	58.776,29	60.421,70
Liquide middelen	675.999,20	588.512,23	Diverse schulden	24.000,00	47.778,50
Overlopende rekeningen	70.892,02	30.236,92	Overlopende rekeningen	52.148,41	73.084,25
TOTAAL ACTIVA	1.499.088,98	1.168.694,34	TOTAAL PASSIVA	1.499.088,98	1.168.694,34

Vooruitblik

Klimaatuitdagingen in de Filipijnen

In 2023 starten we een nieuw driejarig project in de Filipijnen, gefinancierd door het klimaatactieprogramma van G-STIC en de Vlaamse overheid. Het project zet in op agro-ecologie als effectieve manier voor boeren- en boerinnengemeenschappen om zich aan te passen aan de klimaatverandering en ligt daarmee volledig in lijn met onze missie.

Tijdens het project zullen we agro-ecologische leerboerderijen starten om kennisuitwisseling tussen landbouwers en de verspreiding van agro-ecologie te promoten. Ook zullen we de resultaten die we zo bereiken, verspreiden en gebruiken om beleidsmakers aan te moedigen agro-ecologie om te zetten in beleid. Bij het project zijn onze vaste partners CCNCI en MASIPAG betrokken, alsook het onderzoeksinstituut IBON.

Onze campagne gaat internationaal!

In september bouwen we verder op de campagne Iedereen Klimaatheld en gaan we opnieuw aan de slag rond de heel actuele link tussen klimaat en agro-ecologie. Tijdens de Solidagroweek was de *drive* over het thema groot, waarop we besloten met de partnerlanden samen te werken.

Omdat Solidagro in zeven landen werkt, merken we dat in verschillende contexten tal van interessante visies ontstaan op hoe we kunnen overstappen naar een duurzame landbouw. We willen verbindingen leggen tussen die lokale contexten, omdat het voedselsysteem en de klimaatverandering ook heel belangrijk zijn op het globale niveau. Daarom lanceren we dit jaar een platform om ideeën uit te wisselen en oplossingen en uitdagingen te delen.

Je kan tijdens de campagne een blik werpen achter de schermen, reportages volgen en mee discussie voeren. Ook willen we je laten proeven van de vruchten van het werk van boeren en boerinnen die de agro-ecologische transitie al hebben ingezet in België.

De Landbouwbrigades draaien op volle toeren

Met De Landbouwbrigades brengen we je samen met lokale boeren en boerinnen. Eind augustus 2023 doen we samen een spetterend zomerfeest op de Meewerkdag Deluxe. In september en oktober richten we met Avansa Gent onze pijlen op de regio rond Gent en Eeklo. In die periode organiseren we een drietal meewerkdagen. Blijf je graag op de hoogte? Schrijf je dan in voor onze maandelijkse nieuwsbrief op www.solidagro.be!

Agro-ecologische leerboerderij in Surigao del Sur © PNFSP en FLCCI

Oprichting van een agro-ecologische leerboerderij in Palestina

De prille samenwerking tussen Palestine Technical University-Kadoorie, Bisan Center for Research and Development, Palestinian Agroecological Forum (PAF) en Solidagro zal in 2023 resulteren in de oprichting van een agro-ecologische leerboerderij op de gronden van de universiteit.

Hier zullen de partners studenten Landbouw en Agro- en Biotechnologie opleiden in agro-ecologische landbouwpraktijken. Daarnaast zullen we er ook workshops en demonstraties organiseren voor de ruimere landbouwcontext van Palestina. Solidagro en de partners willen zo de kiem leggen voor een heuse agro-ecologische beweging in Palestina.

De Landbouwbrigades

Partners en netwerken

BELGIË

Lokale partners:

Broederlijk Delen
Dwagulu Dekkente
FIAN Belgium
NGO federatie
Odisee hogeschool
Oxfam-Wereldwinkels Sint-Niklaas
Quinoa
Refu-Interim
Stad Sint-Niklaas
Viva Salud
Wervel
11.11.11

Financiële partners:

Directie-Generaal
Ontwikkelingssamenwerking (DGD)
Provincie Oost-Vlaanderen
Stad Sint-Niklaas
Proximity Sint-Niklaas

Netwerken:

Voedsel Anders
Coalitie tegen Honger

BOLIVIA

Lokale partners:

Centro de Comunicación y Desarrollo Andino (CENDA)
Fundación Agrecol Andes (Agregol)
Fundación Gaia Pacha

Financiële partners:

Directie-Generaal
Ontwikkelingssamenwerking (DGD)
Fonds BVLA via Koning Boudewijnstichting
Gemeente Destelbergen
Provincie Oost-Vlaanderen
11.11.11

Netwerken:

Movimiento Agroecológico Boliviano (MAB)

BURKINA FASO

Lokale partners:

Association les Mains Unies du Sahel (AMUS)
Association pour la Protection de l'Environnement et le Développement Rural (APEDR)
Association Song Koaadba (ASK)
Association Pag-La-Yiri (PLY)

Financiële partners:

CO2 Logic (Southpole)
Directie-Generaal
Ontwikkelingssamenwerking (DGD)
Eurofins Foundation
Koning Boudewijn Stichting –
Fonds Elisabeth en Amélie
11.11.11

Netwerken:

Conseil National de l'Agriculture Biologique (CNA-Bio)

FILIPIJNEN

Lokale partners:

Center for Development Programs in the Cordillera (CDPC)
Climate Change Network for Community-based Initiatives (CCNCI)
Magsasaka at Siyentipiko para sa Pag-unlad ng Agrikultura (MASIPAG)
Philippine Network of Food Security Programmes (PNFSP)

Financiële partners:

Action Solidarité Tiers Monde (ASTM)
Directie-Generaal
Ontwikkelingssamenwerking (DGD)
Provincie Oost-Vlaanderen
Stichting Ronoylion
11.11.11

Netwerken:

Agroecology X (via MASIPAG)

MALI

Lokale partners:

Association Recherche Action Femmes et Développement (ARAFD)
Groupe d'Animation et Actions au Sahel – Mali (GAAS-Mali)
Terre Douce d'Afrique (TDA)

Financiële partners:

Directie-Generaal
Ontwikkelingssamenwerking (DGD)
Kanaga vzw
WaterAid
11.11.11

PALESTINA

Lokale partners:

Bisan Center for Research and Development
Palestinian Agroecological Forum (PAF)

Financiële partner:

Directie-Generaal
Ontwikkelingssamenwerking (DGD)

SENEGAL

Lokale partners:

Association Nationale des Programmes de Développement Intégré (ANPDI)
Conseil National de Concertation et de Coopération des Ruraux (CNCR)
Caritas Kaolack

Financiële partners:

Directie-Generaal
Ontwikkelingssamenwerking (DGD)
Fondation de France
Koning Boudewijn Stichting –
Fonds Elisabeth en Amélie
11.11.11

Netwerken:

Dynamique pour une Transition Agro-écologique au Sénégal (DyTAES)
Cadre de Réflexion et d'Action sur le Foncier au Sénégal (CRAFS – via CNCR)

HET TEAM VAN SOLIDAGRO IN MEI 2023

(in alfabetische volgorde)

Adrien Manga Ndiayé
Programma-beheerder Senegal

Alain Traoré
Landenvertegenwoordiger Burkina Faso en Mali

Annie Ouedraogo
Financieel en administratief medewerker Burkina Faso en Mali

Charlotte Timmermans
Communicatiemedewerker

Dennis Genesse
Beleids- en campagnemedewerker

Doudou Diallo
Landenvertegenwoordiger Senegal

Elisa Tondeleir
Educatief medewerker jongerenwerking en campagne

Gerben Van Houte
Programmaverantwoordelijke België

Ina Weyers
Financieel medewerker boekhouding en audit

Ingeborg Dries
Programma-beheerder Bolivia en Filipijnen

Jaap Op de Coul
Landenvertegenwoordiger Bolivia

Jan Mertens
Financieel en administratief coördinator

Kathy Bernaerts
Programmacoördinator DGD-programma Fian/Quinoa/Solidagro/Viva Salud

Lien Verstraete
Programma-beheerder West-Afrika

Luis Carlos Aguilar
Programma-beheerder Bolivia

Nafissetou Ouedraogo
Programma-beheerder Burkina Faso

Pascal Van Driessche
Programmacoördinator

Rebekka Eschazier
Educatief medewerker

Tim De Roeck
Directeur

BESTUUR IN 2022

(in alfabetische volgorde)

Els Cant
Leo Foubert
Lieven Bauwens
Marc Peeters
Paul Verbeke
Petra Vercruyse (waarnemend)
Philip De Klerck
Steven Meeus

COLOFON

Hoofd- en eindredactie:
Charlotte Timmermans
Eindredactie: Ingeborg Dries, Elisa Tondeleir, Bart Van Gasse

Teksten: Charlotte Timmermans, Dennis Genesse, Gerben Van Houte, Ingeborg Dries, Jaap Op de Coul, Jan Mertens, Lien Verstraete, Paul Verbeke, Tim De Roeck

Fotografie: Always Hungry, Solidagro en de talloze partners
Vormgeving: Gunther Fobe

Samen met een groot netwerk van organisaties in zeven landen, komt Solidagro op voor het recht op voedsel. Door met organisaties, boeren, boerinnen en burgers te werken aan een sociaal rechtvaardig en duurzaam voedselsysteem, maakt Solidagro deel uit van de globale agro-ecologische beweging. Jouw steun als donateur is daarbij meer dan welkom. Ook nemen we jaarlijks met een fijne groep deel aan de Ballonloop in Sint-Niklaas, waar je kan meewandelen, rollen met de rolstoel of lopen en zo geld inzamelen voor onze partners! Meer info op www.solidagro.be/ballonloop.

Recht op voedsel wereldwijd BE19 0012 1876 7412

Blijf op de hoogte!

Schrijf je in voor de maandelijkse nieuwsbrief op solidagro.be of volg ons op sociale media:

 facebook.com/ngosolidagro instagram.com/solidagro_ngo linkedin.com/company/ngo-solidagro

Sluit aan bij Voedsel Anders, de agro-ecologische beweging in Vlaanderen

Als je je bewust bent van het recht op voedsel en de impact van landbouw op mens en milieu, ben je al bezig met agro-ecologie. Wil je kennismaken met anderen en je impact vergroten, sluit dan vrijblijvend aan bij de Vlaamse agro-ecologische beweging Voedsel Anders. Meer info vind je op www.voedsel-anders.be/doe-mee of via onderstaande QR-code.

Ontvang je het jaarverslag vanaf volgend jaar liever digitaal dan gedrukt?
Geef je voorkeuren aan op www.solidagro.be/profiel.

Solidagro vzw
Mercatorstraat 81, 9100 Sint-Niklaas
03/777 20 15

info@solidagro.be | www.solidagro.be